

Nina:

Oikein ihanaa LAB Talk-kuunteluhetkeä juuri sinulle. Tänään pyrimme pohtimaan, miten huolellinen jäte lajittelu kannattaa. Oletko aina luullut, että Suomi on muihin Euroopan maihin verrattuna mallioppilas jätteenlajittelussa? No, luulit väärin.

Itse asiassa Suomi on joutunut EU:n Early Warning-raportin listalle, koska Suomi ei näyttäisi pääsevään EU:n uudelleenkäytön ja kierrätys tavoitteisiin. Eli vuoden 2025 mennessä EU:n jäsenmaiden tulisi kierrättää yhdyskuntajätteistä 55 prosenttia, mutta jo kymmenen vuoden päästä siitä EU:n maiden pitäisi laittaa jo 65 prosenttia yhdyskuntajätteistä.

Meillä on tänään vieraana tutkimus, kehitys ja innovaation eli TKI-asiantuntija ja parin projektin projektipäällikkö Maria Jäppinen.

Tervetuloa.

Maria:

Kiitos, kiitos kovasti.

Nina:

Kerrohan minulle Maria, että miten tässä nyt on päässyt näin käymään? Miksi me olemme joutuneet EU:n Early Warning-listalle eikä olla enää niitä superkärkilaittelijoita?

Maria:

No aloitetaan aluksi ihan hieman lempeämmällä ja lohduttavalla sanomalla, että todella moni laittelee jätteen ja sillä on aidosti merkitystä. Ja sillä tavalla saadaan sitä raaka-ainetta talteen, niin kiitos tosiaankin kaikille lajittelijoille sinne kotiin ja yrityksiin.

Tämmöisenä toisena ehkä lempeänä, että usein otetaan tämä Suomi-Ruotsi, niin Ruotsikin on sillä listalla. Eli emme ole ainoat. Ja myös semmoisen kolmantena ehkä lohduttavana on, että Suomen valtiohan on tarttunut tähän raporttiin ja alkuvuodesta on järjestänyt erilaisia työryhmätapaamisia, missä on käyty ja pohdittu, että okei mitä voitaisi, mitä radikaaleja tekoja voitaisi vähän niin kuin tehdä ja että päästään sitten näihin tavoitteisiin.

Mehän ollaan tällä hetkellä, Suomihan on siitä viidenkymmenen prosentin hujakoilla, että ei me nyt niin hirveän kaukana olla, mutta kyllähän se early warning muistutteli meitä, että okei, että nyt on jotain tehtävä ja siinä se, että jos mennään juuri syihin, että miksi ollaan ylipäänsä päästy niin monia tekijöitä toki, mutta suurin, tai niin minä ainakin veikkaan, että on suurin, että ette jaksa tai et kokea asiaa vaikeaksi tämän kierrätyksen ja myös se, että ei ehkä ymmärretä sen merkitystä, että jäte on oikeasti raaka-aine ja sillä saadaan käyttökelpoista materiaalia. Lisäksi se, että kun päästään näihin tavoitteisiin niin sittenhän tämä tarkoittaa, että saadaan sitä raaka-ainetta talteen ja uudelleen kierto, jolloin ei sitä neitseellistä raaka-ainetta tarvitsisi käyttää.

Nina:

Okei. Itselleni herää tässä vähän jo ennen, kun ruvettiin jutustelemaan tässä aikaisemmin, niin herää tämmöinen ajatus siitä, että minä olen todella onnellinen siitä, että mulla on se komposti kotona, että jotenkin en koe, että ihan suuria tekoja, mutta se, että laittelee muovit ja laittelee pahvit ja sitten ne biojätteet, niin voisiko sitä ajatella näin, että pienistä puruista syntyvät isot virrat, että pienilläkin te ollaan merkitystä?

Maria:

Todellakin, todellakin ja tuo biojäte on minun mielestäni erinomainen esimerkki, että sitähan päätyy edelleen sekajätteeseen itse asiassa about 40 prosenttia hujakoilla, että sehän on järkyttävä määrä, mitä siis se käytännössä tarkoittaa, että sehän sekoittaa sen sekajätteen, mistä vielä saattaisi laiteltua tai laitellaankin, niin sehän sotkee sitä ja myös se, että se raaka-aine, taas kerran tämä biojäte raaka-aine menee hukkaan, eli siitä ei saada biokaasuksi, ei saada kompostoitavaksi, eli siitä tulee lannoitetta.

Me täällä Suomessa lähes 600 kiloa per henkilöä tuotetaan jätettä, niin jos pystymme siitä lajittelemaan esimerkiksi 80 prosenttia omissa kotitalouksissa tai yrityksissä, niin saamme aika paljon materiaalia talteen. Tietenkin mikä olisi parempi, olisi jätteen vähentäminen, mutta tämä on toki oma teemansa.

Nina:

Joo, kyllä mulla ainakin kotitaloudessa tulee jätettä ja sitten kun on teini viikko menossa, niin vielä enemmän, että kyllä se vähän näin menee.

Maria:

Minä kysyisinkin, mutta sitä voin toki aina miettiä, että miten voisi vähentää, mutta ehkä tämän podcastina on heidän enemmän se kierrätys.

Nina:

No nyt me puhuttiin meikäläisen kompostoinnista ja minä olen innoissani oikeasti, että pystyn itse tuottamaan multaan, mutta miten sanotte yritysten kanssa? Mites heillä?

Maria:

No heillä. Hekin tuottavat jätettä eli jos he pääsevät sitten vähän tarkentamaan heidän lajitteluansa, niin sehän taas kerran tämä raaka-aine pääsee jatkohyödytykseen. Ja tässä on minun mielestäni aika hyvä esimerkki, mitä tässä alkuvuodessa on kuullut, että esimerkiksi jos yritykset pääsisivät heidän muovipakkauksistaan 40 prosentista 60 prosenttiin laiteltua, niin silloin valtakunnallisesti saisimme nostettua kierrätysastetta 6 prosenttia.

Niin ajatelkaa, jos me olemme tässä nyt 50, niin voisi yhtäkkiä 56 prosenttia, niin meidän pääsemme jo, me pääsemme pois siitä early warning raportista todellakin kertahuijauksella. Eli hei yritykset, teillä on voimaa tai teissä on voimaa.

Ja tuosta muovista vielä sen verran niin kuin kerro, että kun tässä olen jo maininnut, että jätehan on raaka-ainetta, niin siitähän saadaan sitten muovigranulaa, niin ei tarvitsisi neitseellistä muovia tuottaa niin paljon, eli sitä vaikkapa öljyä öljyn tuotannossakin vähennettäisiin. Huikea raaka-aine.

Nina:

Mitäs siitä muovigranulasta nyt voi, se on niin kuin kaikki pullot ja kaikkien muovituote periaatteessa?

Maria:

Ei nyt ihan virvotuspullot, mutta muovituotetta, vaikka ne kuuluisät ämpärit.

Nina:

No niin, saa suomalaiset uusia kierrätettyjä ämpäreitä.

Maria:

Kyllä.

Nina:

Mitä yritys sitten hyötyisi siitä, että jätteitä lajiteltaisiin entistä huolellisemmin?

Maria:

Taloudellinen hyöty sekajäte on kaikista kallein jätelajike ja kun on paljon tietenkin puhuttu tästä vastuullisuudesta, täällä podcastissakin on puhuttu vastuullisuudesta, niin sillä on suuri merkitys ympäristön näkökulmasta. Totta kai ympäristön vastuullisuus niin sehän vaikuttaa yrityksen imagoonkin myös.

Toisen jäte voi olla toisen aarre, eli yrityksethän voi hyödyntää sitä toisen jätettä omaksi raaka-aineeksi ja vice versa. Haluaisin tuoda kotikenttänä vähän hankkeita, joissa on projektipäällikkönä yksi niistä. Jos Etelä-Karjalan poistotekstiilit kierto, niin siinä me on pyritty ottamaan yrityksiin muun muassa yhteyttä, että miten he voisivat hyödyttää, vaikka poistotekstiilien. Suomessahan on esimerkiksi tekstiililajittelu nykyisin, niin on hyödynnetty sitä poistotekstiilijata. Meillä on itse asiassa yritys yhteistyö, missä yritys on korvannut neitseellistä tekstiiliä. Tämä on yksi esimerkki.

Toisessa hankkeessa, jossa olen projektipäällikkönä Jätti, yhdyskuntajätteen kierrätys niminen, niin me on siinä katsottu eri jätejakeita, tekstiilit, muovit, huonekalut, ja niistä huonekaluista on rajattu

patjajätteisiin, ja siellähän on raaka-aine nimeltään pehmeä polyuretaani. Nyt me on tutkiskeltu, että mitä ne voisivat hyödyntää. Niin tässä on yhden yrityksen, niin he ovat ehkä katselleet, että he voisivat hyödyntää heidän tuotannossansa sitä jäte jaetta.

Nina:

Aika mahtavia hommia. Nyt kysyn sitten tähän jatkokysymyksen, että osataanko yrityksissä kierrättää. Ainakin joku yritys nyt osaa, mutta osataanko yleisesti yrityksissä kierrättää?

Maria:

No lempeästi sano, että kyllähän jotkut todellakin panostavat ja osaavat tietoisia asiasta. Jotkut tietenkään eivät ihan ole varmoja, että mitä pitäisi tehdä ja miten pitäisi tehdä, miten tätä asiaa pitäisi lähestyä.

Nina:

Mikäs sitten neuvoksi? Mistä saisi apua? Kuka auttaa? Sinä?

Maria:

Todellakin. Jos tuntuu siltä, että omaan valmiutta ja tietoja ei ole riittävästi, niin aina voi saada asiantuntijaa apua. Kyllä meikäläiseenkin voi olla yhteydessä tai esimerkiksi täällä läpissäkkin on muitakin kuin minä, niin voi olla yhteydessä.

Tosiaankin yritys voi tulla oman ongelmassa kanssa ja me voimme lähteä esimerkiksi hankkeisiin kehittämään tai hankkeiden kautta kehittämään sitä ratkaisua. Sillä vaikkapa jäteongelmalle ja semmoinenkin tulokulma on mahdollinen, että meillähän LABissa on palvelumyyntiä.

Meiltä voidaan ostaa asiantuntijapalvelua. Eli käytännössä sitten varmasti jättää läpi asiantuntijat kartoittaisivat tilanteen ja tekisivät kehityssuunnitelman ja sitä varmaan lähdetäisiin toteuttamaan. Ja ihan vinkkinä sinne yrityksille, että ainakin 20–27 vuoteen asti yritys voi tehdä niin sanotun TKI-verovähennyksen, kun yritys lähtee kehittämään. Esimerkiksi jos tuotetaan jotain jätettä yrityksessä ja se voitaisiin vaikka hyödyntää raaka-aineeksi, niin sehän vaatii uusia toimenpiteet ja muita. Verovähennys mielessä voi aina esimerkiksi tälleinkin lähestyä.

Semmoisena kolmantena vinkkinä yrityksille, että kun ollaan oppilaitos, niin mahdollisesti myös levin opiskelijatkin voidaan ottaa mukaan. Ja he voisivat katsoa, vaikka opinnäytetyönsä kautta pistää aikansa siihen, että katsoo, että miten voisi kierrätystä tehostaa teidän yrityksissänne.

Nina:

Ja toki varmaan harjoittelijoiden kautta kanssa, eikös vaan?

Maria:

Todellakin ja sitten harjoittelijoista tulee myös mahdollisesti työntekijöitä sinne.

Nina:

Juuri näin. Eli jokaisen yrityksen kannattaisi siis pysähtyä ajattelemaan omaa kierrätysastettaan ja lajitteluaan. Sinä olet maininnut sellaisen hyvän 30 sekunnin säännön tähän, niin miten se meni ehkä? Kerro vähän tarkasti.

Maria:

Joo, kerron ehdottomasti, koska se on semmoinen, voisi sanoa, lempeä lähestyminen koko tähän asiaan. Jokainen vaikka voisi pysähtyä 30 sekunniksi, että syntykö meillä jätettä meidän yrityksessämme, millaista jätettä syntyy.

Ja sitten sen jälkeen voisi miettiä, vaikka sen seuraavat 30 sekuntia, että hyödynnetäänkö me syntyvän jätettä mitenkään, mihin se meillä päätty, voisiko sitä uudelleen jotenkin käyttää, voidaanko me jotenkin sitten hyödyntää tai voisiko joku lähialueen yritys hyötyä siitä.

Sitten jos vastaus on se, että jätettä syntyy, mikä on todellakin se yleinen se vastaus, niin eikä sitä välttämättä lajitella tai hyödynnetä, niin ei muuta kuin luuri käteen tai mailailemaan meille päin tänne LABin puolelle, niin mekin voimme aloitella sitten. Siitä on mielestäni aika hyvä aloittaa.

Nina:

Eli tukea saa silloin kun tarvitsee.

Maria:

Kyllä, kyllä.

Nina:

Joskus olipa se elämässä mikä hyvänsä asia yrityksilläkin, niin ihminen tai yritys kyseessä toimintatapoja joskus aika vaikea muuttaa.

Niin mitäs sinä olet mieltä siitä asiasta, että miten me saataisiin muutettua meidän toimintatapojamme?

Maria:

Totta kai se on vaikeaa. Minun mielestäni tähän on hyvä ottaa semmoinen inhimillinen lähestyminen, että muutos, mikä muutos? Se on aina vaikea tai haastavaa. Tämä tuntuu semmoiselta epämukavalta.

Mutta olisi hyvä siis, jos tähän jätelaitteluun ja kierrätysasteen nostamiseen käytettäisiin myös positiivisia kannustimia siellä yrityksissä. Kaiken ei aina tarvitse mennä rankaisuun niin kuin pohjalta. Voidaan vaikka järjestää leikkimielisiä kilpailuja siitä, että miten saadaan kierrätettyä meidän yrityksessämme. Ja mitä esimerkiksi sitä jäte hävikkiä voisi syntyä paljon vähemmän. Ja vaikka palkita sitten parhaiten suorittanut ryhmän, jos se on vaikka semmoinen leikkimielinen.

Mutta semmoisella lempeällä otteella ja sitten se ymmärrys siihen, että muutos on vaikeata. Sitten kun on ohjeistanut hyvin, niin on hyvä tuoda esille sitä muutosta. Esimerkiksi selkeästi numeroida, että on päästy tämmöiseen lukemaan, miten on saatu vaikkapa sitä jätettyä vähennettyä tai miten on saatu kierrätettyä. On puhuttu tästä yritysten imagosta ja ympäristönvastuullisuudesta sitäkin kautta. Kyllähän asiakkaita kiinnostaa, että miten yritys on saanut vaikkapa vähennettyä jätettä tai kierrätettyä saatu sen raaka-aineeksi.

Nina:

Kyllä. Ja paljon kun sitten noita yrityksiä myös seurailee tuossa ihan niin kuin omaista mielenkiinnosta, niin onhan se vakuuttavaa aina.

Jos on viisi vuotta sitten toimittu eri tavalla ja nyt yhtäkkiä on päästykin hienopiin tavoitteisiin materiaali uudelleen käytössä tai löydetty niitä vastuullisia valintoja ja tekoja.

Maria:

Ehdottomasti. Ja kaikilla yrityksellä se on todellakin mahdollista.

Nina:

Sitten mulla olisiko sellainen viimeinen kysymys sinulle, että tätä ei ole etukäteen edes millään tavalla mietitty, mutta kerro minulle vähän, että miten sinä olet tullut tänne LAB-ammattikorkeakouluun.

Milloin olet tullut töihin ja kerro vähän mitä kaikkea sinä tosiaan olet täällä tehnyt?

Maria:

Eli siis on tullut taloon kohta puolin, puolitoista vuotta sitten. Olin ennen sitä Lahden kaupungilla jätehuollon suunnittelijana ja minut vähän houkuteltiin tänne.

No heti jo silloin siinä vaiheessa, kun olin tulossa taloon niin kun tiesin, että olin yhdessä hankkeessa sitten projektipäällikkönä ja sitten kun aloitin niin sitten tuli aika lailla kaksi saman tiensä. Joo tulin joulukuusta, ja tammikuussa alkoi molempien semmoinen tuota vetovastuu ja on koittanut tuoda sitä omaa kiertotalousjätelajien ennaltaehkäisy osaamista sitten näihin hankkeisiin. Ja sitten nyt niitä tuota vedän lempeän rohkealla otteella.

Nina:

Mutta sinulla on sellainen ote. Maria, minua nyt kiinnostaa sellainenkin asiat. Olen kuullut, että pikkulinnut on laulanut, että sinulla on asian tuntemusta ja kokemusta hyvin vahvasti alalta.

Ja nyt sitten halusin kysyä, että miten sinä itse kierrätät ja miten itse toimit vastuullisesti?

Maria:

Itse asiassa tässä olen aika tarkka, että en halua sitä kuuluisaa, että suutarilapsilla ei ole kenkiä. Itse asiassa minulla on, minä pari vuotta sitten remontoin kotiani, niin panostin tähän kierrätykseen, että mietin ihan yksityiskohtaisesti, miten se helpottaa arkea, miten se on helppoa.

Ja sehän on mielestäni tässä yksi oleellisimmista, ja mitä esimerkiksi, kun olen tehnyt gradua ja olen aika paljon tieteellistä tietoa imenyt, niin se, että arjen helpotus on se, millä lailla saadaan ihmiset innostumaan ja kiinnostumaan. Se on osana sitä arkea, niin olen sen suunnitellut tosi hyvin omassa kodissani, että lajittelen itse asiassa ihan kaiken mahdollisen, mitä jätteen jakeesta tällä hetkellä voi laitella.

Nina:

Vau! No onko mitään vinkkejä nyt sitten kaikille muillekin, että täytyykö kotiin remontoida, että saa sen toimivaksi vai?

Maria:

Ei nyt ihan sentään. Siis ihan mikä vaan saa helpottamaan sitä kotona, että vaikka laittaa sen biojäte astihan silleen, että ei tarvitse monta ovea avata esimerkiksi vastaavaa siinä. Mahdollisimman helpoksi itselleen, kun tekee, että se on sitten osana sitä arkea, niin kyllähän se sitten siihen tottuu, että sitten se rutinoituu.

Nina:

Kiitos. Ja yritykset, jotka on kiinnostuneet aiheesta, niin ei muuta kuin otatte yhteyttä Mariaan ja LAB-ammattikorkeakouluun ja ihan todella mielenkiintoista aihetta. Ja päivän polttava aihetta on tänään sitten tässä käsitelty ja päästy vähän yhdessä sukeltaa pintaa syvemmälle. Kiitos Sinulle, tosi paljon Maria ajastasi.

Maria:

Kiitos kovasti ja tsemppiä kaikille.

Nina:

Kyllä, kaikille iloa elämää ilon kautta.

Maria:

Ilon kautta ja kierrätyksen kautta.

Nina:

Ja kierrätyksen kautta.